

JEBRON INFO

MAANDELIJKS DIGITAAL INFOBLAD

April-Mei-Juni 22

JEBRON

2021-2022

Inhoud

02 HET KLEINE MEISJE HOOP

04 Commentaar van Piet Van Damme bij dit gedicht van zijn moeder. "Mijn man"

07 Gebedswake voor vrede met de verschillende katholieke kerken van Aalst.

08 Stiltecirkels in Aalst

09 Terwijl Conner Rousseau konijn speelde, vergeleek Bart De Wever vluchtelingen met honden uit een asiel

10 Korte reflecties van Jan Rolies op Facebook

13 Is nationalisme nog van deze tijd?

15 Christophe Busch over Poetin als een meester in propaganda.

17 Interview Maria Stepanova

21 Ruslandkenner Lien Verpoest: 'In 2014 is alle ratio bij Poetin weggevallen'

28 Nobelprijswinnaar Pérez Esquivel:

"In een oorlog verliest iedereen, er zijn geen rechtvaardige oorlogen"

31 AGENDA APRIL – MEI – JUNI 2022

HET KLEINE MEISJE HOOP

Het geloof waar ik het meest van hou, zegt God, is de hoop.

Geloof, dat verwondert me niet.

Ik ben overal zo zichtbaar aanwezig,

in de zon en de maan en de sterren aan de hemel

en in 't gewemel van de vissen in de rivieren,

en in alle dieren,

en in het hart van de mens, zegt God, dat het diepste is

en het meest in het kind dat het liefste is

dat ik ooit heb geschapen.

In alles wat boven en onder is

ben ik zo luisterrijk aanwezig,

dat geloven, zegt God, in mijn ogen geen wonder is.

Ook liefde verwondert me niet, zegt God.

Er is onder de mensen zoveel verdriet,

soms niet te stelpen,

dat je toch vanzelf ziet

hoe ze elkaar moeten helpen.

Ze zouden wel harten van steen moeten hebben

als ze voor een die tekort heeft het brood

niet uit hun mond zouden sparen.

Nee, liefde, zegt God, dat verwondert me niet.

Maar wat me verwondert, zegt God, is de hoop.

Daar ben ik van ondersteboven.

Ze zien toch water in de wereld allemaal omgaat
en ze geloven dat het morgen allemaal omslaat.
Wat een wonder is er niet voor nodig
dat zij dat kleine hoopje hoop nooit als overbodig ervaren
maar met voorzichtige gebaren in hun hand en in hun hart bewaren,
een vlammetje dat keer op keer weer wankelt en dreigt neer te slaan
maar altijd weer weet op te staan, en nooit wil doven.
Soms kan ik mijn eigen ogen niet geloven.
Geloof en liefde zijn als vrouwen.
Hoop is een heel klein meisje van niks.
Zij stapt op tussen de twee vrouwen
en iedereen denkt: die vrouwen houden haar bij de hand,
die wijzen de weg.
Maar daarvan heb ik meer verstand, zegt God, ik zeg:
het is dat kleine meisje hoop
dat al wat tussen mensen leeft
hun heen en weer geloop
licht en richting geeft.
Want het is dat kleine meisje hoop
— je ziet het zwak zijn, bang zijn, beven,
je denkt soms dat het zo onooglijk is —
het is dat kleine meisje hoop
dat de mensen zien laat, zien soms even,
wat in het leven mogelijk is.
Het geloof, zegt God, waar ik het meest van hou,
de liefde waar ik het meest van hou, is de hoop.
Geloof, dat verwondert me niet.
Liefde, dat is geen wonder.
Maar de hoop, dat is haast niet te geloven.
Ikzelf, zegt God, ik ben ervan ondersteboven.

Charles PÉGUY (vert. Frans Van Bladel)

Honderd jaar geleden, op 5 september 1914, liet Charles Péguy, geëngageerd Frans dichter, het leven in WO tijdens de slag aan de Marne. Hij was 41 jaar

Weg van de hoop

Diep in onszelf dragen we hoop:
als dat niet het geval is,
is er geen hoop.
Hoop is de kwaliteit van de ziel
en hangt niet af
van wat er in de wereld gebeurt.
Hoop is niet voorspellen of vooruitzien.
Het is een gerichtheid van de geest,
een gerichtheid van het hart,
voorbij de horizon verankerd.
Hoop
in deze diepe en krachtige betekenis

is niet hetzelfde als vreugde
omdat alles goed gaat
of bereidheid je in te zetten
voor wat succes heeft.
Hoop is ergens voor werken
omdat het goed is,
niet alleen omdat het kans van slagen heeft.
Hoop is niet hetzelfde als optimisme
evenmin de overtuiging dat iets goed zal aflopen.
Wel de zekerheid dat iets zinvol is
afgezien van de afloop,
het resultaat.

Vaclav Havel, schrijver. Dissident en politicus
HET KLEINE MEISJE HOOP

Commentaar van Piet Van Damme bij dit gedicht van zijn moeder. "Mijn man"

Beste lezer van Jebron Info,

Naar aanleiding van een gesprek tijdens ons bijbels leerhuis van 8 maart 2022 kreeg ik onderstaande mail van mijn vriend Piet Van Damme.

Tijdens het leerhuis kwamen we toevallig terecht bij het beroemde verhaal van Jakob aan de Jabbok. In dat verhaal dat zich afspeelt in de nacht voert Jakob strijd met een wondere niet definieerbare gestalte: God? Een engel of bode van de Ene? Alleszins een gestalte dat bij het aanbreken van het licht van de dag verdwijnt, wellicht om het geheim of mysterie van het gebeuren niet ongedaan te maken. Jakob ontvangt van de gestalte een nieuwe naam: Israël.

De tekst van Piet begint met centrale slotvers van dit fragment.

Dag Paul

Genesis 32, 29 "... want gij hebt met God gestreden én met mensen en gij hebt hen overwonnen."

Het is een zinnetje dat bij mij een speciale herinnering oproept. Het komt voor in een gedicht van mijn moeder. Mijn vader is gestorven een week na een infarct op 29 oktober 1965. Mijn moeder heeft een gedicht geschreven toevallig in oktober 1965 vóór hij ziek was. Eerst was de titel 'De huisdokter', daarna heeft ze de titel gewijzigd in 'Mij huisdokter' en uiteindelijk in 'Mijn man'. Ik stuur het in bijlage met commentaar.

Deze nacht (ook nu nog spreekt de Ene in de nacht) dacht ik ook aan dit zinnetje als In Memoriam voor Jebron. Jullie hebben met God en de mensen geworsteld en stand gehouden. Met God dat is geen probleem, hij laat zich zoeken, hij laat zich vermoeden, hij laat soms een glimp zien of voelen. Met de mensen, daar weet jij meer van dan wie ook, dat Jebron het niet gemakkelijk heeft gehad met mensen. Het officiële instituut en zijn bedienaars hebben het u niet altijd gemakkelijk gemaakt. En met mensen nieuwe wegen zoeken en bewandelen is nooit conflictenvrij. En gij hebt standgehouden.

Vrede en alle goeds.

Piet

Ik vroeg aan Piet of ik ook de tekst van de bijlage in Jebron Info mocht opnemen. Ik kreeg op mijn vraag - en dit tot mijn vreugde - een positief antwoord. Hier komt de integrale tekst.

MIJN MAN

Soms ruikt hij naar de armoede
opgeraapt bij zijn patiënten
miserie heeft geen kleur
morele ellende wordt gesleept
zoekt zelfs geen uitweg
het kunstwerk mens verbrokkelt
eer het is voltooid
wat schone vorm was
vraagt nu om woning voor de geest
eist leven
eist
dat onmogelijk waagstuk van één mens

hij staat er hard
sereen
meet het gevecht van Jacob met de engel

en vecht
en weet
dat hij gekneusd het strijdperk zal verlaten
omdat er zoveel is wat hij niet weten kan

soms stapt hij even uit de strijd
en zegt
vertel me iets
iets anders

Commentaar van Piet bij dit gedicht van zijn moeder.

Mijn vader is gestorven toen hij 53 was in 1965. Je moet weten dat mijn moeder de gewoonte had om na de middag mee op huisbezoek te gaan. Dan deed mijn vader de grote toer, zij bleef uiteraard in de wagen zitten, een boek lezen, soms borduurwerk uitvoeren, altijd een potloodje en een papiertje bij de hand om een embryo van een gedicht te noteren en waarschijnlijk profiteerden ze van die uren om, weg van pottenkijkers, dingen te vertellen die kinderoortjes niet hoefden te weten. Ik wil wat achtergronden bij dit gedicht vertellen, maar er blijft nog altijd wat mysterie wat poëzie over.

Soms ruikt hij naar de armoede opgeraapt bij zijn patiënten....

Dit is een combinatie van de geur die de auto binnenstapte en de half afwezige blik van mijn vader die nog bezig was zijn huisbezoek af te ronden en zijn laatste gedachten te ordenen. Je rook niet alleen de spuitjes maar je voelde ook de ellende van de patiënt mee de auto instappen.

Miserie heeft geen kleur, morele ellende wordt gesleept, zoekt zelfs geen uitweg...

Er werd thuis wel wat over geneeskunde gebabbeld. Anoniem werden verhalen verteld, medisch uitzichtloze situaties werden becommentarieerd. De woorden palliatieve zorg en stervensbegeleiding moesten nog uitgevonden worden, maar de mentaliteit was er wel. Hoe moet het hier, nu, met deze patiënt, met deze mensen verder? Als man van de geneeskunde had hij geen oplossingen meer. De enige antwoorden die nog iets te bieden hadden kwamen van de mens, niet van de dokter. En dan was er nog de miserie die mensen elkaar aandedden, alsof er al niet genoeg ellende was. *Morele ellende wordt gesleept, zoekt zelfs geen uitweg.*

Hij meet het gevecht van Jacob met de engel...

Daar heb ik lange tijd geen uitleg voor gevonden. Jacob worstelt een ganse nacht met een man en geen van beiden kon de andere vloeren. Tot die andere Jacobs heup ontwricht, en dan nog laat Jacob hem niet gaan tenzij die man Jacob zegent. De andere spreekt de woorden: uw naam zal niet meer Jacob zijn, maar Israël, want gij hebt gestreden met God en de mensen en gij hebt standgehouden. En dan klopt het plaatje want ik besepte toen niet dat je inderdaad regelmatig *Gekneusd het strijdperk verlaat* – en niet alleen omdat er zoveel is wat je niet weten kan.

Je houdt altijd souvenirs over aan elk ernstig engagement. Wanneer je met een patiënt of zijn familie een gans parcours aflegt, dan raakt dat je diep binnenin. En niet alleen omdat je kennis te kort schiet, maar omdat emotionele intelligentie, het mee-voelen, het mee-leven, je kwetsbaar maakt.

Vertel eens iets, iets anders.

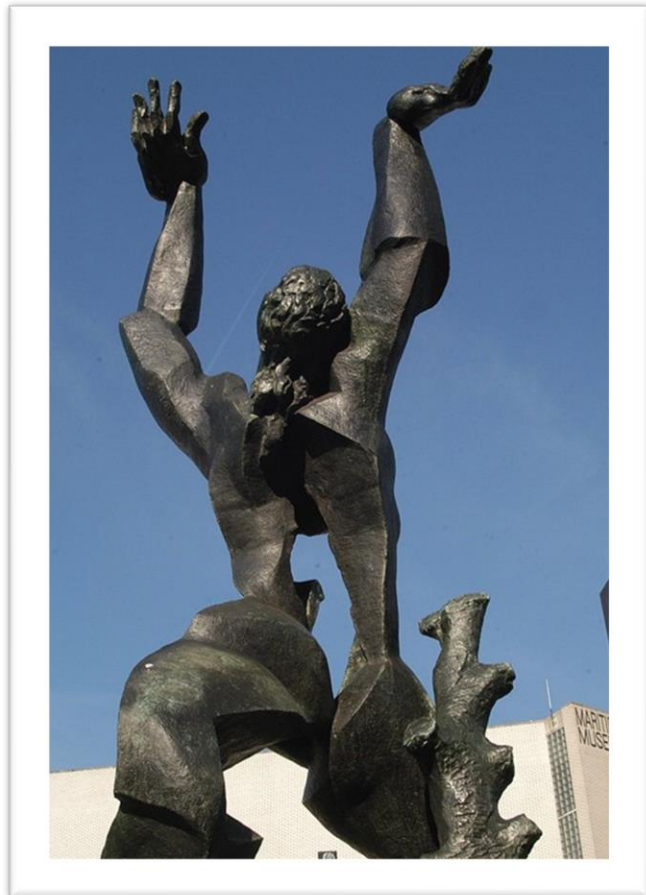
Mijn vader kon soms stilzwijgend aanwezig zijn, vaak patiëntenproblemen herkauwend en proberen te verteren, maar er dan toch even willen uitstappen, even een stap opzijzetten. Nu heet dat preventie van burn-out. Toen was dat gewoon: “verteld e kè entwadanders” (*Westvlaams dialect voor: vertel eens iets anders*)

Ik weet niet of ik nu over mijn vader of over mijzelf verteld heb, maar als het herkenbaar is dan zal dat wel met erfelijkheid te maken hebben. En het laatste zinnetje is waarschijnlijk even belangrijk als al de rest: je moet ergens een klankbord hebben, een vluchtheuvel, een rustpunt, je moet iemand naast je hebben aan wie je kan vragen: vertel eens iets anders.

Gebedswake voor vrede met de verschillende katholieke kerken van Aalst.

Homilie viering Oekraïne (30 maart 2022) Door Pastoor -deken Marc Verwaeren.

Midden in de stad Rotterdam staat een beeld van Ossip Zadkine: 'De verwoeste stad'. Ik ontdekte het via de collega's van Jebron. Het beeld stelt een man voor die geen hart heeft. In het midden van zijn kolossale lijf gaapt een enorme breuk, een grote leegte. Met dit beeld heeft de kunstenaar de Rotterdammers een blijvende herinnering gegeven aan de Tweede Wereldoorlog. Want hun stad is toen in haar hart geraakt door de bombardementen. Het beeld toont een mens die in vertwijfeling en angst zijn verkrampte armen naar de hemel uitstrekt. Zijn hoekige lichaam is één en al schreeuw naar boven toe. En wat het meeste pijn doet, is het gat in het midden, het hart dat ontbreekt, uitdrukking van een gemeenschap die achterbleef zonder ziel. Die uiteengereten mens, die schreeuw van pijn, die twee bezwerende handen naar de hemel toe, tegen de hemel in zelfs: het is het beeld van de mens in verschrikkelijke nood, beeld van wat je bent als zoveel ineens op je afkomt in tijd van oorlog, als je stad wordt

plat gebombardeerd. Het is wat zovele mensen momenteel meemaken, in Kiev, in Cherson en Marioepol in Charkov, maar ook in Raqqa, Aleppo en Homs. Als zoiets gebeurt, is het altijd moeilijker om in God te geloven. Normaal is er dat diep vertrouwen bij alles wat je doet aan grote en kleine dingen, dat het leven goed is, dat het zin heeft om mensen te helpen, om lief te zijn voor mensen om je heen. Je doet het omdat je diep vanbinnen weet dat dat zin heeft, dat mensen samen horen en dat ze alleen in verbinding met elkaar problemen uit de wereld kunnen helpen. De oorlog in Oekraïne schreeuwt het tegendeel uit. Het is geen ramp die ons overkomt zoals de coronacrisis. Neen, deze oorlog is doelbewust in gang gezet. Het is geen vergissing, maar een geplande actie waarbij de slachtoffers van tevoren werden ingecalculeerd. Het kwaad in zijn zuiverste vorm. "Heersers die met ijzeren vuist regeren, groten die misbruik maken van hun macht", klinkt het in het evangelie. Dit mag bij u niet het geval zijn". Het wordt door Jezus zo eenvoudig gezegd. En het is zo waar. De geschiedenis leert ons dat dictators komen en gaan. Hun standbeelden worden uiteindelijk omver getrokken, van hun sokkel af. Ook al heeft ons vertrouwen in het goede een bijna onherstelbare deuk gekregen, onze hoop moet blijven. "Hoop sterft als laatste", is een gekend Russisch spreekwoord. Het mag ook ons stichten. Onze

hoop is gericht op God. Ik bid dat God arme getroffen slachtoffers vasthoudt. En pas als ik zie hoe mensen overal gaan helpen, weet ik dat de Geest van God niet weg is. Dat mensen, vanuit welke inspiratie dan ook zichzelf overtreffen, dat ze hun hart en huizen openzetten. Ze zorgen ervoor dat oorlog en geweld niet het laatste woord krijgen. Zolang er mensen zijn die blijven opkomen voor anderen, blijft er hoop.

De kunstenaar Zadkine sprak bij de onthulling van zijn beeld in Rotterdam: 'Ik hoop dat er vogels zullen komen die in de leegte van mijn beeld hun nest zullen bouwen. Want alleen als er in de leegte nieuw leven ontstaat, beantwoordt het beeld aan mijn bedoeling...'

Ik hoop het voor mensen van Oekraïne, van Rusland, van Syrië, dat er zo een Troostvogel in hun leven mag komen, die zijn nest wil bouwen in die leegte, het gemis, in de breuk van ons bestaan. Wanneer vrede en troost kunnen landen tussen het puin van het leven, kan er misschien langzaam iets groeien van genezing en herstel van nieuwe verbindingen. Ik geloof dat ook God zijn hand houdt boven onze hoofden. Ik vertrouw erop dat Hij het zal doen, ook via onze solidaire handen. Moge het waar worden. Amen.

Stiltecirkels in Aalst

Overal in de wereld tonen mensen hun solidariteit met al wie lijdt door de oorlog in Oekraïne en eisen een onmiddellijke stopzetting van deze gruwel.

Een stiltecirkel is een eenvoudig actiemiddel. De aanwezigen symboliseren de stilte van de vredesstem die nu gesnoerd wordt door de oorlog. Ze maken het stil voor alle oorlogsslachtoffers en vormen een tijdelijke gemeenschap van solidariteit en vrede. Ze tonen aan voorbijgangers, België en de wereld hun verontwaardiging tegenover de oorlog.

De boodschap is duidelijk:

- Staakt het vuren nu!
- Solidariteit met het Oekraïense volk, met al wie lijdt onder deze oorlog
- Steun aan de Russische anti-oorlogsbeweging
- Humanitaire hulp voor alle slachtoffers
- Vrede door dialoog

Zolang de oorlog in Oekraïne duurt, blijft Vredeshuis Aalst om de 14 dagen deze symbolische actie organiseren.

De eerstvolgende stiltecirkels gaan door op **zaterdag 16 en 30 april, op 14 en 28 mei, telkens van 15u tot 15u30 op het Werfplein**, omringd door de vredesboom en het standbeeld van Priester Daens.

Terwijl Conner Rousseau konijn speelde, vergeleek Bart De Wever vluchtelingen met honden uit een asiel

Joël De Ceulaer is senior writer bij De Morgen.
20 maart 2022

Terwijl de wereld historisch catastrofale tijden doormaakt, beleefde Vlaanderen vrijdag een avondje tv dat ook de geschiedenis zal trotseren. Zowel in de sector amusement als in de afdeling journalistieke duiding deden politici dingen met dieren die zorgelijk stemmen en doen vermoeden dat het ook hier eerst zal moeten verslechteren voor het ooit misschien beter wordt.

Het eerste incident is al uitgebreid besproken. Sneakerfreak en Vooruit-voorzitter Conner Rousseau kwam op VTM uit een konijnenpak gefloept. Hij had in The Masked Singer de finale gehaald en moest aldus zijn identiteit pas helemaal op het einde prijsgeven, voor de verbijsterd opengesperde ogen van een miljoenenpubliek.

Uit de gemengde, maar overwegend positieve reacties valt een barre waarheid te destilleren: kritiek op politici in entertainmentshows is voortaan wellicht verspilde moeite. Politici krijgen van tv-makers in Vlaanderen voluit de kans om zich in de volksgunst omhoog te werken door te zingen of quizen, en wie weet wat verzinnen ze ooit nog allemaal.

Ze doen dat zagezegd om zich gewoon “eens te amuseren”, en er zijn slimme mensen zoals econoom en Twitteraar Stijn Baert, die ik zelfs van hoogbegaafdheid durf te verdenken, die dat nog geloven ook. Dan weet je: deze strijd is zogoed als verloren.

Op Canvas, ondertussen, was vrijdagavond op hetzelfde moment N-VA-voorzitter Bart De Wever te gast. Mocht hij kunnen zingen, dan hadden de rollen evengoed omgekeerd kunnen geweest zijn: Rousseau bij Ivan De Vadder en De Wever in een Panda-pak bij Niels Destadsbader. Maar goed, De Wever was nu ernstig. Zijn gelaatsuitdrukking, die zwalpte tussen cynische glimlach en diep gefrons, moest dat idee ondersteunen.

Ook die passage bij De Afspraak was er een voor de geschiedenisboekjes – en ook om diergerelateerde redenen: **De Wever maakte de vergelijking tussen vluchtelingen uit Oekraïne en honden uit een asiel: als mensen te enthousiast zo’n vluchteling slash dier in huis halen, raken ze weleens teleurgesteld.** En niet alle gezinnen zijn geschikt. Natuurlijk stipte De Wever aan dat hij die vergelijking niet kwaad bedoelde, maar ondertussen... Had. Hij. Ze. Wel. Gemaakt. Men mag zelfs aannemen: erg goed voorbereid. De Wever doet niet aan slips of the tongue.

Er wordt de laatste tijd weer vaak geklaagd over Vlaams Belangers in de media. Moeten we niet terug naar een cordon médiatique, en racistische bagger een forum ontzeggen? Een vermoeiend debat, dat al dertig jaar de geesten verdeelt. **Hier een ander idee om de electorale stroom richting Vlaams Belang een béétje droog te leggen: politici van andere partijen gedragen zich niet meer als hansworsten (ja, bij velen scoort Rousseau, maar net zo goed wakkert hij bij anderen de afkeer van regeringspartijen aan) en ze stoppen met het ontmenselijken van vluchtelingen.**

Korte reflecties van Jan Rolies op Facebook

Bidden voor Oekraïne ? Om vrede ?

Er wordt betoogd tegen de oorlog , er worden solidariteits- en vredesmarsen georganiseerd , zelfs las ik over ' duizenden dansen voor vrede ' .

Overall zijn inzamelacties , gastgezinnen bieden zich aan .

Gebedsdiensten worden ook georganiseerd : bidden om vrede . De paus roept op tot vrede en nodigt de gelovigen uit tot gebed . Een oudere diepgelovige generatie vindt dit evident . Ze zijn opgegroeid met smeekbeden , bidden om hulp . Red mij , Heer , uit deze ellende !

Een nieuwe generatie heeft het daar moeilijk mee : gaat God ingrijpen ? Moet de mens niet zelf zijn problemen oplossen ?

Wat is de zin van bidden in moeilijkheden , in crisissituaties ? Is God zo nabij en actief dat hij tussenkomt ? de werkelijkheid verandert ?

Heel de geschiedenis door hebben mensen geklaagd over Gods zwijgen . Lees de psalmen om de worsteling van de mens met zijn God te ontdekken .

Heeft het zin ? Nut zeker . Bidden dempt angst , schenkt rust , zoals ademen , verbindt .

Maar zin ? Alles hangt af van het Godsbeeld dat men in zich draagt . In de bijbel belijdt men Gods tussenkomen voor zijn volk . Schijnbaar niet altijd en soms handelt hij tegen zijn volk in . De reddende God was ook een straffende God . Hij zond vijanden om zijn zondig volk te straffen . Die lezing van gebeurtenissen is ons vreemd geworden . De aarde is de mensen toevertrouwd , dus alles gebeurt in het hart de geest van mensen . Daar moet de omkeer gebeuren .

Toch proberen iets zinvol te zeggen . Bidden is zich open stellen voor het ons omvattend en overstijgend mysterie , is ontvankelijk worden voor de Geest , Gods geest .

Verander mijn hart , maak zacht wat hard is , open mijn ogen voor anderen , geef moed om rechtvaardig en humaan te zijn , open mijn handen , ...

Bidden bevrijdt de mens uit zijn mentale lockdown .

Bidden kan op vele manieren .

Deelnemen aan een stille mars kan een uiting zijn van geloof , geloof in de mens , geloof in de kracht van goedheid . Met velen een teken van hoop geven .

Voor de rest blijft goed en kwaad in strijd met elkaar , tot het einde der tijden .

Blijven kiezen voor leven en samenleven , blijven zich verzetten tegen onderdrukking .

Waar je geplant bent , mens van vrede zijn .

Maar om terug te komen op de vraag of het zin heeft te bidden om vrede , ik weet het niet , ik zou zeggen doen , op jouw manier . Het zal wel ergens zin en effect hebben . Meer moet ik niet weten . Zo niet :

Steek een kaars aan , schuchter lichtje in de duisternis .

Oekraïne en senioren .

Tijdens de laatste ledenvergadering van okra in Essenbeek was Oekraïne het gespreksonderwerp . De meeste van onze senioren hebben de WOII meegemaakt als kind . Zij hebben herinneringen aan de vlucht , de bezetting , het verzet en de bevrijding . Als kind stond ik na de oorlog bij mijn tante achter de toog van haar kruidenierswinkel en luisterde naar de oorlogsverhalen van de buurvrouwen . Toen kwam de oorlog in Korea , de schoolstrijd , de

koningskwesie , het gele gevaar , het rode gevaar . Akelige tijden . Er was veel onrust in die jaren .

De ingrijpende beelden uit Oekraïne activeren oude herinneringen . Weet je het nog ... ik heb toen ... met mijn moeder.. Het lijkt pas gebeurd, nu .

Vluchtende ouderlingen . Sommige van onze leden hebben hun huis alles over kop moeten verlaten . Er kwam een telefoon dat er een kamer vrij was . De verhuis werd snel geregeld . Een ontworteling , een ballingschap ? Oude bommen... Anderen gingen van het ziekenhuis naar een revalidatiecentrum en tenslotte naar een rusthuis . Op korte tijd moest veel achtergelaten worden . De vlucht uit het huis gebeurde onder druk . Bij anderen komen herinneringen aan een pijnlijk afscheid in de jeugdijaren terug . Het affectief geheugen is opgebouwd met ervaringen van vereniging en afscheid , liefde en verlies . Een leven lang vrezen mensen afgewezen te worden en achter gelaten te worden. Huilende kinderen roepen hun jeugdervaringen op , de ervaringen van hun jeugd tijdens de oorlog . Het verleden is nooit helemaal geleden , littekens blijven .

Onze leden , door de jaren emotioneler en labieler geworden , beleven de oorlog , op 1800 km van hier , anders dan de jongeren . Hun hulpeloosheid is groter geworden en ze voelen zich kwetsbaar door hun machteloosheid en afhankelijkheid van anderen . Ik wil nog niet sterven of ik wil sterven . Hun nood aan vertellen is daarom groot . Groot is de interne druk om hun negatieve ervaringen te delen . De beeldenstroom van huilende mensen , ouderen en kinderen , beroert hen , verstoort hun slaap .

Toen Corona het leven bepaalde , zeiden ouderen dat de oorlog veel erger was . Nu die virusellende bijna voorbij is , beleven ze een oorlogsdreiging , ervaren ze de toekomst als onzeker en doet hun hart pijn bij al dat menselijk leed .

Dat het maar snel voorbij is en niet erger wordt , is hun verzuchting .

Nadagen van Corona.

Oekraïne bezet heel onze aandacht , nummer 1, dan de energiefacturen en de kernuitstap en op de 3de plaats Corona . Zo snel kan het gaan .

Verplichte vaccinatie , antivaxers ... verleden tijd .

In de Volkskrant (8-3-2022) : na 300 miljoen vaccins is er nog geen enkel bewijs voor massale vaccinschade .

En toch . Een viroloog stelt dat we nu weten wat het betekent dat het virus onder ons blijft . Inderdaad , ieder in zijn netwerk kent mensen die pas besmet werden. De effecten van de vaccinatie verzwakken met de tijd . Durven we al spreken dat een besmetting een soort griepje is ? De statistieken sporen toch aan op voorzichtigheid .

In de bijbel staat dat de koningen in de lente met hun leger uittrekken . Na 2 jaar Corona , heeft dictator Poetin de doos van Pandora geopend : ellende , dood en verderf ontsnappen . Een uitzichtloze , onvoorspelbare situatie . Staven mogen veel scenario's uitgewerkt hebben , de werkelijkheid zal altijd anders zijn . Alle mogelijke gevolgen , de interacties , zijn onvoorspelbaar . ' Le reel ' (J.Lacan) overstijgt elke planning en verrast altijd opnieuw .

Het klimaat schudde ons wakker uit de droom van een eindeloze welvaarts-groei , de pandemie maakte ons bewust van onze band met de natuur , onze biotoop , de oorlog confronteert ons met het trio politiek , oorlog en macht .

We zijn ontwaakt in een bewegende wereld , uit een droom , uit een illusie , uit een bubbel en staan voor immense uitdagingen die ons overstijgen . Mondiaal en Europese geopolitieke en economische uitdagingen .

We zijn vertrokken voor een lange periode van onzekerheid en onrust . Langetermijn beleidskeuzen gaan moeten gemaakt worden . In welke wereld willen we leven ? Zoals prof. Criekemans schrijft :

‘ Ik denk dat de drie blokken met elkaar die nieuwe veiligheidsarchitectuur moeten ontwerpen, via nieuwe akkoorden , ontwapeningsverdragen en samenwerkingsverbanden . ‘

Eerst moet de oorlog stoppen en dan begint de lange onderhandelingsweg naar een nieuwe wereldorde , een nieuw evenwicht .

Ondertussen kijken angstige , wanhopige , ontredderde mensen ons elke dag op het scherm aan met de vraag : is er plek voor ons bij jullie ?

Zijn er nog taboes ?

Elk week is er wel een item over seksueel geweld op de nieuwszenders . Partnergeweld , grensoverschrijdend seksueel gedrag in alle geledingen van de samenleving (sport , kerken , scholen , horeca, ...) De boekskes brengen verhalen over BV 's die de ware liefde , eindelijk , gevonden hebben .

De Coming - out van een BV is ook een item voor een bepaalde pers .

De MeToo beweging leidt tot veel verhitte discussies .

Sex komt in een donker negatief daglicht te staan . Macht en geweld staan op de voorgrond . Er is onzekerheid over wat nog kan . Waar liggen de grenzen ? Wat is er 'over ' ? Wat is normaal en wat niet ? Wat is de bron van het seksueel geweld ? Meer dan ooit antropologische vragen . Ook rond seksuele identiteit . Zie de LHBTI - beweging .

Een homo vertelt op Tv dat hij HIV heeft opgelopen na het loslaten van de veiligheidsregels . Duidelijk is dat dit nog moed vraagt . Door te getuigen vraagt hij om de normalisering van seksuele diversiteit . Seksualiteit kent vele talen en grammatica .

De mens is EROS en thanatos . Hij / zij is seksueel, met andere woorden vol levensdrift , honger naar lust en naar vereniging om de geboortescheiding op te heffen .

In vele levens gebeurt dit , in de jeugdijaren , aanvankelijk een beetje chaotisch , onder de imperatieve driftimpuls .

En tot het einde is Eros actief .

Nog een groot taboe : vrijende senioren , verliefdheden in een WZC , nieuwe relaties .

In 1652 schreef Blaise Pascal : liefde kent geen leeftijd , is altijd komende .

Het erkennen en aanvaarden dat de levensdrift een kwartier na het overlijden tot rust komt , aldus een therapeut , is moeilijk .

Zolang er drift is , is er leven .

Ondanks de huidige lichaamscultuur (fitness , looks , lijnen , reconstructie) blijft de erotische dynamiek , een moeilijk thema . Uit schroom ? Een restant van de oude kerkelijke en burgerlijke antilustcultuur ? Inherent aan de Eros ?

Michel Foucault sprak niet graag van de seksuele bevrijding . Nooit werd er over sex zoveel normatief geschreven en gepraat door psychologen en seksuologen als nu . De beroemde psychoanaliste Joyce McDougall klaagde de normopathie aan en pleitte voor een zekere anormaliteit en voor een Eros met 1001 gezichten .

Is er een ARS AMANDI

gegroeid ? vroeg Foucault zich af . Volgens hem niet , wel een sciëntia sexualis .

Eros is een individueel avontuur , waarin mensen op den tast gaan , letterlijk en figuurlijk (uit een college van Piet Nijs) . De minnekunst is een kunst die met veel tact en na trial and error geleerd wordt . De lusttuin is niet te koop of aangeboren .

Is nationalisme nog van deze tijd?

Marc Reynebeau - Woensdag 23 maart 2022 -DecStandaard

Poetins oorlog in Oekraïne toont de donkere kant van het nationalisme, schrijft Marc Reynebeau. Want voor de fluïde wereld van nu zit er een systeemfout in.

Als de Russische president Vladimir Poetin 's morgens in de badkamer in de spiegel kijkt, ziet hij daar geen imperialist staan, maar een nationalist. Want met zijn oorlog in Oekraïne wil hij geen territoria veroveren. Hij wil het broeder-volk daar, dat in zijn perceptie een 'spirituele eenheid' vormt met de Russen, tot de orde roepen en terugvoeren naar de Groot-Russische schaapsstal. Daar ligt voor hem de 'echte' natie, drager van de Slavische ziel, een eeuwenoude nationale identiteit. Dat is des te meer het geval omdat volgens Poetin- de historische bron van zijn Rusland- ligt in het Kievse Rijk van ruim tien eeuwen geleden. Dat heeft voor hem geopolitieke consequenties.

Poetins vijand Oekraïne is daarom een binnenlandse vijand. Hij trekt er niet tegen ten oorlog vanwege de nationaliteit ervan, maar omdat het zou zijn verworpen tot een decadente en ge-degenereerde versie van het Russische identitaire ideaaltype. Het zijn immers 'drugsverslaafden en nazi's' die volgens hem in Kiev regeren, tevens propagandisten van homoseksualiteit. Poetins geestelijke bondgenoot, de orthodoxe patriarch Kirill, stoort het danig dat Kiev de Gay Pride in zijn straten duldt. In die logica telt ook Rusland 'smeerlappen en verraders', zijnde critici- van het regime en van de oorlog. Die 'vijfde colonne', zegt de president, bestaat- uit lui 'die niet zonder oesters, foie gras of zogeheten gendervrijheden kunnen', die als vliegen in je mond belanden en je maar uit te spuwen hebt, als 'een natuurlijke en noodzakelijke zelfzuivering van de samenleving'.

In ontwikkelde Europese landen bestaan hybride, gefragmenteerde en fluïde cultuurnetwerken door elkaar. Netflix is straks meer bepalend voor de Vlaamse identiteit dan de VRT. Er schuilt veel bekend klinkende taal van de westerse culture wars in Poetins nationalisme, ingegeven door angst voor diversiteit, voor verlies van tradities, voor nieuwe levensstijlen, voor nieuwe sociale gevoeligheden of voor de erkenning waar tevoren genegeerde minderheden om vragen. Het is alles wat zwak en futiel zou zijn, al getuigt die weerzin meestal alleen van morele paniek en de vrees voor controleverlies. In die cultuuroorlog staat Poetin zichtbaar aan de rechtse, conservatieve kant – die term gebruikte hij eind 2013 zelf om zijn waardestelsel te typeren. Dat denken is ook in West-Europa allerminst afwezig.

Het is geen toeval dat ethiek, in dit geval een erg traditionalistische en repres-sieve versie ervan, mee de kern van Poetins staatsideologie vormt. Elk nationalisme- definieert zich met een identiteit die het heeft gekozen en propa-geert. Dat gaat om een geheel van eigenschappen en kenmerken en daarmee verbonden waarden, meestal historisch gevormd. De hele bevolking wordt geacht die te delen en na te leven.

Niet alleen is nationalisme op zichzelf een 'dunne' ideologie, die daarom nood heeft aan een verdere ideologische invulling – het Belgische nationalisme van de 19de eeuw kleurde zo

uitdrukkelijk liberaal. Het heeft ook doctrinair nood aan een moreel stelsel, aan waarden. Daarop baseert het zijn specificiteit en kan de eigen natie zich van andere onderscheiden.

Zaterdag koppelde Tom Naegels in zijn column daaraan de conclusie dat de Oekraïense oorlog de westerse nationa-listen, zeker zij die tot voor kort graag op de foto stonden met Poetin, dwingt tot een 'existentiële zelfbevraging'. Tenslotte hebben ze, ook in Vlaanderen, geen gebrek aan binnenlandse vijanden, die ze vooral situeren bij liberals en andere progressieven in de culturele 'elite' (DS 19 maart).

In zijn repliek gisteren op Naegels' betoog miste Kamerfractie-leider Peter De Roover (N-VA) de essentie van wat nu in Oekraïne aan de gang is. Hij slaagde er namelijk niet in om de ongemakkelijke waarheid over de aard van Poetins staatsnationalisme te herkennen – misschien een vorm van cognitieve dissonantie. Toch ligt Poetins uitdrukkelijke motief voor deze oorlog precies in dat denken. Het helpt niet om hem louter als een imperialist te percipiëren.

Dat wensdenken roept dan de vraag op wat dat 'naar cultureel homogene staten strevende volksnationalisme' van De Roover vandaag concreet kan inhouden. In hoogontwikkelde Europese landen bestaan heel hybride, fluïde en gefragmenteerde cultuurnetwerken door elkaar. Dat kun je betreu-ren, maar het is zo. Netflix is in Vlaanderen straks meer bepalend voor de Vlaamse identiteit dan de VRT. Zo botst de kennelijk noodzakelijke culturele en identitaire homogeniteit met een praktijk waarin net pluriformiteit en diversiteit de toon zetten – en waarvan de inventaris net te vinden is in alles waar ook de Vlaamse cultuuroorlog om draait.

Het primaat van een 'authentieke' homo-geniteit houdt een risico op uitslui-ting in. Je bent snel een slechte vaderlander. Wat in het extremisme van Poetin, een 'zelfzuivering' van die dissiden-tie noodzakelijk maakt. Het begrip- 'volksnationalisme' moet overigens ook geen verwarring stichten. Ook in Vlaanderen sprak het wel uit naam van 'het volk', maar het bleef wel altijd een construct van een geletterde elite, zoals ook het concept 'klasse' dat was: een bedachte gemeenschap. Nog altijd is in Vlaanderen het streven naar statelijke zelfstandigheid, de kern van nationalisme, vrij marginaal, al suggereren verkiezingsuitslagen iets anders. Om Naegels' vraag door te trekken: is dat nationa-lisme in een ontwikkeld en divers- land nog wel van deze tijd?

Dat dat nationalisme verwarrend en vaak vaag is, leidt er weleens toe dat het gezien- wordt waar het niet is, en om-gekeerd. Wat de laatste betreft, zie De Roover over Poetin. In de jaren 90 op de Balkan leek het nationalisme aan een comeback toe. Het heette dat de lokale varianten ervan waren onderdrukt door het communisme en dat ze met de versplintering van Joegoslavië weer de kop opstaken. Toch was het in Servië en Kroatië veeleer een terugvalpositie om het ideologische- vacuüm te vullen, waarmee een ex-communist als Slobodan Milosevic weer een gooi naar de macht kon doen. Het heeft Servië en Kroatië niet de sympathiekste regimes bezorgd.

En Oekraïne dan, met de strijd die het moet voeren? Een klassieke natie is het niet. De identiteiten van oost en west verschillen zeer, historisch, economisch, religieus en in taal. Beide delen werden pas in 1939 verenigd, niet eens in de beste omstandigheden: met het niet-aanvalspact tussen Stalin en Hitler. In het aanbod dat Poetin Oekraïne nu per clusterbom doet – staatscontrole, repressie, moreel conservatisme, militarisme – heeft het alleen zijn vrijheid te verliezen, zowel de statelijke als de individuele. Wat de Oekraïners bindt, is geen oude identiteit,

maar de pragmatiek die de actualiteit hen opdringt. En hun grondwet, waarin staat dat hun land lid van de NAVO wil worden. Een grondwet, die ieders democratisch vastgelegde rechten en vrijheden keurig opsomt- en garandeert, is het waard om voor te strijden. Dat is wat Oekraïne doet, helaas letterlijk. De Duitse filosoof Jürgen Habermas heeft een naam bedacht voor flexibel collectief engagement dat het starre nationalisme overstijgt: constitutioneel patriottisme.

Christophe Busch over Poetin als een meester in propaganda.

Giselle Nath De Standaard Vrijdag 18 maart 2022

‘Poetin deelt Russen op in twee kampen: de echte en de onzuivere’
Vladimir Poetin waarschuwde de Russen voor een ‘vijfde colonne van landverraders’, die niet meer waard zijn dan steekvliegen. Expert genocidestudies Christophe Busch ziet een meester in propaganda aan het werk.

Poetins speech stond bol van de opruiende taal tegenover het Westen. Hij vergeleek zijn tegenstanders zelfs met insecten.

Maakt het Kremlin zich op voor een golf van interne vervolging?

De Russische president Vladimir Poetin bewaarde de donderpreken tot nu toe vooral voor Oekraïne, dat volgens hem ‘geen echt land is’ en dat -bestuurd wordt door ‘nazi’s’. Russen kregen te horen dat Poetin een ‘goede’ oorlog voerde om -minderheden te beschermen.

In zijn nieuwste speech richtte de president zijn blik op Rusland zelf, met opruiende taal die sinds het stalinistische tijdperk niet meer gehoord is (zie inzet). De kop van Jut? De ‘oestervretende aanhangers van de gender-ideologie’ die Moskou niet steunen. Ook de woordvoerder van het Kremlin zei dat Rusland ‘bedreigd is’ en ‘geen behoefte meer heeft aan verraders’. ‘Als het moeilijk wordt, tonen sommigen hun ware karakter’, aldus Dmitri Peskov. ‘Mensen zullen ontslag nemen en uit het land verdwijnen. Zo -voltooit de zuivering zichzelf.’

Christophe Busch, expert genocide-studies en directeur bij het Hannah Arendt Instituut voor diversiteit, stedelijkheid en burgerschap, zegt dat de speech twee -thema’s uitdiepte: vijandschap voor de -‘ander’ en solidariteit onder ‘echte Russen’.

Waarom gebruikt Poetin zo’n harde taal?

‘Dit is een typisch communicatiepatroon in oorlogstijden. Er worden kampen -gevormd: je kunt voor of tegen zijn, maar niets ertussenin. Het andere kamp, in dit geval de verwesterde Russen, wordt voor-gesteld als onzuiver, ver wegstaand van de -eigen groep en minderwaardig. Verwijzingen naar insecten dienen om dat ‘andere kamp’ te ontmenselijken.’

‘Maar onderschat vooral het tweede deel van -Poetins boodschap niet: het -samensmeden van de wij-groep in solidariteit en eenheid. Dat vereist een positiever, verbindend taalgebruik. Dat -aspect is voor luisteraars in totalitaire regimes vaak veel wervender dan gruwelijke taal over

“de ander”. In deze speech speelt Poetin ook in op dat -gevoel van -beloning. In dit geval: behorend tot een zuiver, -superieur Moeder Rusland.’

Waarom komt deze boodschap net nu?

‘Poetin beseft heel goed dat hij steun in -eigen land nodig heeft. Hij heeft met deze speech de twee kampen gedefinieerd en de grijswaarden uitgeschakeld. Wie niet voor ons is, is tegen ons. Dat is belangrijk, nu moeders van soldaten zich beginnen te roeren.’

Tegelijk zegt Poetin, die wellicht zelf een miljardair is, dat ‘niet iedereen met een -buitenlandse villa slecht is’. Wat moeten oligarchen daarvan denken?

‘De kunst van totalitaire propaganda -bestaat erin voldoende vaag en open te -blijven, zodat -verschillende doelgroepen zich achter je boodschap kunnen scharen. Niet alleen de kleine Rus die met moeite rondkomt en neerkijkt op het verderfelijke, welvarende Westen, maar ook de zakenman die zich trouw genoeg toont aan Moeder Rusland of Poetin. Ook de nazi’s deden het Poetin voor: zij waren uitgekende -marketeers en stemden hun boodschap perfect af op hun specifieke categorieën.’

Is deze speech op maat gesneden van -oudere tv-kijkende Russen?

‘Dat denk ik wel. De speech kadert in een traditionele stijl: de grote leider die een aantal gedachten meegeeft aan het volk. Voor jongere mensen die een vpn-verbinding hebben, zal Rusland wel andere beelden inzetten.’

‘De kunst van totalitaire propaganda bestaat erin voldoende vaag en open blijven, zodat verschillende doelgroepen zich achter je boodschap kunnen scharen’

Zal Poetin na het bombarderen van de -Oekraïners ook zijn eigen volk terroriseren?

‘Rusland is aan het afglijden van autoritarisme naar totalitarisme. Er zijn heel -weinig totalitaire regimes die zichzelf in stand hebben kunnen houden, want ze moeten zich verweren tegen interne en -externe druk. Nu zien we veel propaganda. Als een totalitaire staat wegglijdt en men mensen niet kan overtuigen via propaganda, schakelt men vaker over naar terreur. Dus het risico bestaat wel dat critici straks als -“onzuiver” zullen worden weggezet.’

Gebeurt dat weren van ‘de Russische -ander’ ook bij ons?

‘Absoluut, ook wij beschouwen de Oekraïners als het enige goede kamp en de Russen zien we als onmens. Maar dat is een hellend vlak. We moeten de vele tussen-posities blijven belichten. Ja, er zijn Russen die vol achter Poetin staan, maar er zijn er ook duizenden die hun leven riskeren om te protesteren. Facebook, een privaat -bedrijf, gaat haatspraak tegen het Russische regime wel toelaten. Dat vind ik merkwaardig, want haatspraak tegen dat regime ontaardt vaak in haat-spraak tegen alle -Russen.’

Wat zei Poetin?

‘Het Westen zal zijn geld inzetten op de vijfde colonne van landverraders. Van -diegenen die geld verdienen bij ons, maar in het Westen leven. Niet alleen geografisch, maar ook mentaal, [afgedreven van] ons slavische bewustzijn. Let wel, ik veroordeel niet iedereen die een villa heeft in Miami of de Franse Rivièra. [Ik bedoel] zij die niet kunnen leven zonder foie gras, oesters of de zogenaamde “gender vrijheden” (scheldwoord voor feministen en voor wie gelijke rechten voor lgbti voorstaat, red.). Hun probleem is dat ze mentaal ver weg zijn, en niet aan de zijde van Rusland staan. Zij voelen zich verheven, als waren ze een andere kaste, op een ander niveau. Ze zouden er hun eigen moeder voor verkopen om tot die hogere klasse te mogen behoren. (diepe zucht). Het Westen -probeert ons via sancties te verdelen, en intern een burgerconflict uit te

lokken, via die vijfde colonne. Ze willen Rusland -kapotmaken. Maar wij zijn perfect in staat om patriotten te onderscheiden van gespuis en verraders. Spuw die -laatsten uit als een steekvlieg die per ongeluk in je mond landt. Die zelfreiniging van onze maatschappij is noodzakelijk en -nuttig (...). Het zal ons land alleen maar sterker maken.'

INTERVIEW MARIA STEPANOVA

'Misschien grijpt Poetin straks naar een Iraans of Noord-Koreaans scenario'

Roeland Termote DeStandaard 5 maart 2022

'Misschien grijpt Poetin straks naar een Iraans of Noord-Koreaans scenario'

Als leidende stem in de Russische cultuurwereld, strijdt Maria Stepanova voor het vrije woord. Nu heeft Rusland de dichteres monddood gemaakt. 'Poetin wil ons meesleuren naar een duister verleden.'

Wie is Maria Stepanova?

Gelauwerde Russische dichteres, journaliste en voorvechtster van de vrijheid van meningsuiting. Oprichter en hoofdredacteur van Colta, een onafhankelijke digitale krant over cultuur en samenleving.

Ze won de Russische Bolsjaja Kniga-prijs ('Grote Boekenprijs') in 2018 en belandde op de shortlist van de 2021 International Booker Prize.

Haar bundel *War of the beasts and the animals* inspireerde Zuidpool tot een -performance die nu langs Belgische en Nederlandse cultuurhuizen reist.

In theater Zuidpool in Antwerpen verklanken actrices en slam-artiesten deze week op scène de woede, strijd, verzoening en wederopstanding uit de poëzie van de Russische Maria Stepanova (49). Zelf wil de dichteres en oprichtster van de digitale krant Colta even geen gedichten schrijven.

'Ik onthoud mij van elke culturele activiteit', zegt Stepanova in een zoom-interview vanuit haar huis in Moskou. 'Vrienden in Oekraïne zeggen heel expliciet dat het nu geen goed moment is om gedichten over de oorlog of de slachtoffers te schrijven, of toch niet vanuit Rusland. Het zou een gemakzuchtige manier zijn om met je gevoelens om te gaan: je een catastrofe inbeelden en dat in woorden gieten vanuit je knusse schrijfkamer.' Wel wil ze zich uitspreken over wat de Russische president Vladimir Poetin ontketend heeft.

Wat was uw eerste reactie bij het begin van de invasie in Oekraïne?

'Die is in de hele Russische culturele gemeenschap ongeveer dezelfde: verdriet en schaamte. We zijn er -kapot van. Toen de oorlog in de -Donbas-regio begon, schreef ik over de toekomstscenario's: over de -obsessie met het verleden die een grote schaduw zou werpen over heel Rusland en misschien wel Europa. Toch kon ik me de huidige catastrofe niet voorstellen.'

‘Voor de invasie vroeg een vriendin in Duitsland me om mijn -mening. Ze wilde naar haar moeder in Charkov, die besmet was met -covid. Geboren in 1936, had de vrouw de nazi-invasie nog meegemaakt. Ik vertelde mijn vriendin dat ze zich geen zorgen hoefde te maken. Dat ze zouden onderhandelen. Dat ze blufden, maar geen militaire operatie zouden beginnen. “In het ergste geval nemen ze de Donbas--regio in”, zei ik. “Er zal niets gebeuren in Charkov.”’

‘Ze is vertrokken. Niet door mijn advies natuurlijk, maar toch voelt het aan als mijn verantwoordelijkheid. Ik had me nooit kunnen voorstellen wat er gebeurd is. Een paar dagen geleden vertelde ze me dat ze voor het raam zat en de explosies kon horen: “Ik heb een misselijk gevoel dat loopt van de toppen van mijn vingers tot aan mijn ellebogen,” zei ze, “alsof mijn armen willen overgeven.” Haar moeder werd wakker en vroeg: “Is het weer oorlog?”’

Waarom was het moeilijk om u in te beelden dat Poetin hiertoe in staat was?

‘Ik had een bepaald beeld van de Russische staat, belichaamd door Poetin en zijn modus operandi. Ik beschouwde hem als een nogal nuchter, zakelijk brein, vooral geïnteresseerd in zijn bankrekeningen, het controleren van de gasexport enzovoort. Om mentaal gezond te blijven, zoek je naar rationele verklaringen. Maar sommige dingen zijn onverklaarbaar. De westerse cultuur heeft in de tientallen jaren na de Tweede Wereldoorlog geprobeerd om alles uit te leggen, tolerant te zijn en steeds de ander te begrijpen. Maar soms is de ander eenvoudigweg het kwaad. Puur en simpel. We waren het bestaan van dat kwaad vergeten. Nu zien we de uitkomst van die vergissing.’

Waarom komt het nu naar boven?

‘De afgelopen drie jaar leefden we, ook in Rusland, in ongewone omstandigheden. Onze gemoedstoestand is veranderd zonder dat we het in de gaten hadden. Misschien is dat ook met Poetin gebeurd. Hij was een solipsist vanaf het prille begin. Maar nadat hij twee jaar in een gesloten bunker heeft doorgebracht, gelooft hij misschien niet langer dat er andere mensen bestaan. Hij leeft in zijn eigen computerspel.’

‘En toch. Het is ondraaglijk om de oorlog te zien als een simpel product van een krankzinnige geest. Er moet een plan achter zitten, het moet iets betekenen. Wie zet nu eigenhandig een catastrofe op touw, gewoon omdat het kan? Een ander scenario is dat Poetin zijn presidentschap zo lang mogelijk probeert veilig te stellen. Hij heeft gemerkt dat zijn achterban de laatste twee jaar geslonken is, en weet niet hoe hij zijn presidentschap kan redden in een land dat grotendeels geïntegreerd is in de westerse wereld. Dus doet hij iets dat zo afschuwelijk is dat de hele wereld zich voor ons afsluit. Om vervolgens de deur van binnenuit op slot te doen. Mensen worden hier gearresteerd omdat ze op straat staan met een blanco vel papier in hun handen, het is genoeg om vastgehouden en geslagen te worden. Misschien grijpt Poetin straks naar een Iraans of Noord--Koreaans scenario.’

Kan dat?

‘Als het land afgesloten wordt, is expliciet protest bijna onmogelijk. Dan zal elk discours, net als de geest van de mensen, verdeeld worden in twee versies, zoals in de Sovjettijd. Aan het officiële verhaal hou je je als ze je kunnen zien en horen. Daarnaast is er het verhaal dat verteld wordt binnen het gezin.’

Sommige Oekraïeners zeggen dat Poetin de schuldige is, maar is het land waar hij al 22 jaar aan de macht is medeplichtig?

‘Ik dring erop aan: maak een scheiding tussen wat er zich afspeelt in Poetins hoofd en wat er zich afspeelt in Rusland. Rusland is geen collectief brein. Alle opiniepeilingen, zelfs die van regeringsgetrouwe sociologen, tonen duidelijk dat het land niet verenigd is. De steun voor de oorlog loopt uiteen. Regeringsgezinde peilers spreken over 70 procent pro-oorlog, peilingen van onafhankelijke deskundigen houden het op een fiftyfifty-verdeling. Dat is enorm in een land waar mensen niet bepaald openstaan voor een man met een microfoon die hen vraagt wat ze van Poetin of de oorlog vinden.’

‘Sinds de Tweede Wereldoorlog hebben we geprobeerd om alles uit te leggen en steeds de ander te begrijpen. Maar soms is de ander het kwaad, puur en simpel’

‘Het is natuurlijk ondraaglijk en onmogelijk om vergelijkingen te maken: Oekraïne wordt gebombardeerd, mensen zitten in schuilkelders. Dan lijkt het vreemd dat de Russen niet op straat komen. Maar om wat te doen? Poetin omver te werpen? Als dat mogelijk zou zijn, zou het tijdens de protesten van 2012 zijn gebeurd. En toch gaan sommigen nog steeds protesteren. Ze zijn met niet heel veel, maar ze zijn er wel.’

‘Stel je voor dat je in een gevangenis zit. Je leven is relatief normaal, althans volgens de gevangenisregels. Je krijgt elke dag je kom soep en je wordt niet geslagen. Maar je kunt horen dat er in een naburige cel iemand wordt gemarteld. Wat kun je doen behalve hardop huilen? Mensen in Rusland hebben niet de middelen om actief te protesteren.’

Hoe kijkt u naar de Russen die geen probleem hebben met de oorlog?

‘De Russische bevolking is diep gedepolitiseerd. Ik denk dat het aantal mensen dat de oorlog voluit steunt, veel kleiner is dan de officiële cijfers aangeven. Mijn wilde gok is dat het niet meer is dan 10 procent van de bevolking. De anderen zitten in een denkkader dat Poetin in het begin van zijn eerste presidentiële ambtstermijn heeft geconstrueerd en dat is opgehangen aan de notie van stabiliteit. Hij zei: “U heeft genoeg van de geschiedenis. U wilt een eind aan de jaren negentig.” Die jaren werden aan de Russische bevolking voorgesteld als tijden van misdaad en wanhoop. Deels met reden, maar de jaren 90 waren complexer dan dat. Toch wilden de mensen maar al te graag geloven dat ze voortaan hun stabiele, rustige leven konden leiden ergens aan de rand van de geschiedenis. En ze deden er alles aan om zich aan dat idee vast te klampen.’

‘Tijdens de eerste termijn van Poetin waren er terreuraanslagen en was er de oorlog in Tsjetsjenië. De verschrikkingen stapelden zich op. Toch lieten mensen die talisman van stabiliteit niet los: “Nu zijn we veilig en gelukkig.”’

Hoezeer wordt dit nu op de proef gesteld door de sociale onrust die ontstaat in Rusland?

‘Het gevoel van onrust is zeer algemeen verspreid in Moskou. Het strekt zich veel verder uit dan mijn eigen sociale bubbel, die al vrij ruim is. Misschien wordt de wanhoop zo groot dat alles mogelijk wordt.’

‘Hoewel ik geen voorspellingen meer wil doen, geloof ik niet echt dat er in Rusland een revolutie mogelijk is. De staat van Poetin bereidt zich al sinds 2011 voor op zo’n scenario.’

Poetin beweert dat hij in Oekraïne een broedervolk weer in het gelid brengt nadat het op een dwaalspoor is gebracht door 'fascistisch' leiderschap. Hoe lang kan dat verhaal standhouden in Rusland?

'Ik probeer de officiële media niet te volgen, die zijn mij te giftig. Maar ik merk wel op dat de taal drastisch verandert. Ze kopiëren de stijl van krantenartikelen uit de jaren 30 en 40. Het is alsof deze catastrofe een bepaalde manier van denken in gang heeft gezet en de media niet eens meer weten tot welk tijdperk ze behoren. In zekere zin woedt er een beschavingsoorlog tussen twee tijdsvakken. Poetin probeert ons mee te sleuren naar een duister verleden. Hij tracht ons te dwingen om te denken alsof de ideeën en de omstandigheden van tachtig jaar geleden vandaag nog steeds gelden.'

'En toch: het is makkelijk om te praten over vijanden uit het Westen, maar een oorlog met Oekraïne is iets anders. Er is daar een enorme Russischtalige bevolking. Zij hebben vrienden, familieleden en zakenrelaties hier in Rusland. De helft van alle Russen wel iemand in of buiten Oekraïne kent die hen het echte beeld kan schetsen. Het zal dus moeilijk worden om het idee van Oekraïne als een nazi-staat of historische slavenstaat te verkopen, zoals Poetin probeert te doen.'

Enkele van de laatste onafhankelijke media, zoals tv-zender Dozjd en radiostation Ekho Moskvj, werden de afgelopen dagen uit de lucht gehaald. De digitale krant waarvan u hoofdredactrice bent, Colta, was er donderdag nog, maar overleeft misschien het weekend niet.

'Sinds vrijdag riskeert elke publicatie of persoon die zich uitlaat over de "vreedzame operatie van de Russische strijdkrachten in Oekraïne" enorme straffen, inclusief gevangenisstraffen tot 15 jaar. Dit is het einde van de onafhankelijke media in Rusland. In die omstandigheden wordt een volwaardig gesprek met ons publiek over wat er gaande is onhaalbaar. Tegelijk achten wij het onmogelijk om te doen alsof er niets aan de hand is en de oorlog als onderwerp te vermijden. Het is dus heel goed mogelijk dat we vandaag (vrijdag, red.) de publicatie stopzetten. Dat is niet echt een staking, maar toch een manier om te protesteren. Soms is zwijgen ook een statement.'

Veel Russen kiezen voor emigratie.

'Ik ken zo minstens vijf gezinnen in mijn naaste omgeving. Mensen volgen hun gevoel van afkeer: ze willen hier niet meer blijven. Niet vanwege het gevaar, maar omdat ze misselijk worden van wat er gebeurt.'

Zelf zegt Stepanova dat ze zal blijven en afwachten wat de toekomst brengt. 'Ik zou me graag de ideale manier voorstellen om me te gedragen in afschuwelijke omstandigheden, maar dat werkt niet voor mij. Dus probeer ik niet verder te denken dan morgen. Het is misschien niet verstandig, maar wel rustgevend.'

Ruslandkenner Lien Verpoest: 'In 2014 is alle ratio bij Poetin weggevallen'

Over Lien Verpoest. Geboren in 1977 * slavist, doctor in de internationale politiek - hoofddocent Russische en diplomatieke geschiedenis aan de KU Leuven, lid van de interdisciplinaire denktank Metaforum. Ze redigeerde *Rusland: onveranderlijk anders? Russische identiteit in politiek, geschiedenis en cultuur* (2019, Universitaire Pers Leuven).

Lien Verpoest: 'In Rusland geloven sommigen nu dat het Westen een genocide plant in alle landen die zich verzetten tegen het homohuwelijk.' Beeld Wouter Van Vooren

Ze is geen oorlogsexpert. Ze kan wel duiden wat voorafging aan de huidige horror, en hoe Poetin niet de Sovjet-Unie terug wil, maar het imperium van de negentiende eeuw. Ruslandkenner Lien Verpoest (44): 'In 2014 is alle ratio bij hem weggevallen.'

Interview door JOËL DE CEULAER 11 maart 2022

Ik kan uiteraard geen enkele voorspelling doen", zegt Lien Verpoest, die onder meer Russische geschiedenis doceert aan de KU Leuven. "Ik kan wel uitleggen waarom we volgens mij bepaalde elementen de voorbije jaren uit het oog zijn verloren. Onderzoekers zeggen al lang dat Poetin ervan overtuigd is dat de westerse en de Russische beschavingen met elkaar botsen. Hij voelt zich ook al jaren vernederd door het Westen, hoewel daar geen enkele reden voor is. Maar er leeft bij hem grote boosheid. Dat kan ik toelichten. Al verklaart dat nog niet waarom Oekraïne vernietigd wordt. En ik weet ook niet hoe dit zal aflopen. Maar ik kan wel de historische context schetsen."

Was u verbaasd bij de inval?

"Zeker. Ik had de avond voordien nog een projectvergadering gehad met twee Russische, een Wit-Russische en een Oekraïense collega. We hadden nog gepraat over de militaire opbouw naar een invasie. Maar toen we elkaar de volgende dag zagen, was iedereen wel in shock. Niemand had gedacht dat het zo snel zou gaan. En zeker niet de manier waarop het escaleerde. Zelfs politieke analisten in Rusland hadden de schaal van deze inval niet verwacht."

Heeft Poetin alle rationaliteit laten varen?

"Dat lijkt mij de logische conclusie. Je hoort weleens dat wij met een westerse blik naar Rusland kijken, en daarom niet goed begrijpen wat daar speelt, en dat is natuurlijk zo, dat kan niet anders – maar Poetin heeft zoveel te verliezen dat je niet anders kunt dan dit totaal irrationeel te vinden. Misschien gaat zijn populariteit bij de eigen bevolking wat omhoog, maar zelfs dan is het irrationeel om daarvoor je hele leger in te zetten. De enige winst is een gevoel van controle, en een eventuele destabilisering van Europa."

De Europese Unie lijkt verenigder dan ooit.

"Nu nog wel, ja. Maar de uitspraak van Commissievoorzitter Ursula von der Leyen dat Oekraïne lid kan worden van de EU werd niet overal op gejuich onthaald. De Russische pers is ook niet vergeten hoe de vluchtelingencrisis van 2015 de Europese landen uit elkaar speelde. Als dat nu

opnieuw gebeurt, zou Poetin daar baat bij kunnen hebben. Maar moreel, economisch en qua internationale reputatie is hij een grote verliezer.”

Wanneer heeft hij de redelijkheid verloren?

“In 2014 is alle ratio bij Poetin weggefallen, toen het Westen de oppositie en opstand tegen het Russisch-gezinde regime van Viktor Janoekovitsj steunde, onder meer tijdens de Euromaidanprotesten. In diezelfde periode annexeerde Poetin de Krim. Dat leverde hem wellicht wel strategische winst op, maar het heeft hem miljarden gekost. Hij heeft toen ook elke dialoog met het Westen stopgezet. Tot die tijd was er een structurele dialoog tussen Rusland en de EU. Sindsdien bestaat dat overleg niet meer.”

‘De relatie met China is goed, er is steun, maar het is allemaal niet zo innig als wij soms denken. China is zeer pragmatisch.’ Beeld Wouter Van Vooren

‘De relatie met China is goed, er is steun, maar het is allemaal niet zo innig als wij soms denken. China is zeer pragmatisch.’ Beeld Wouter Van Vooren

Hij kwam in 1999 aan de macht als premier, onder president Boris Jeltsin. Hoe stond hij toen tegenover het Westen?

“Toen ging het al meteen fout, want in 1999 bombardeerde de NAVO Servië om Kosovo te steunen, dat onafhankelijk wilde worden. Dat heeft er zwaar ingehakt bij Rusland, de verontwaardiging over die acties was gigantisch.”

Zelf voerde Rusland in 1999 een smerige oorlog in Tsjetsjenië. In De Standaard schreef journalist Ruud Goossens dat Poetin al in 1999 een soort ‘try-out’ deed in het Tsjetsjeense Grozny, een stad die hij totaal verwoestte.

“Dat was inderdaad ook een verschrikkelijke oorlog. En Grozny heeft hij toen helemaal vernietigd. Echt compleet kapotgebombardeerd. Daarna heeft hij de stad wel volledig opnieuw opgebouwd. Vandaag is het een nieuwe, welvarende stad geworden.”

Zou hij dat in Oekraïne ook beogen?

“Zal hij daar nog geld voor hebben? Het probleem voor de internationale gemeenschap was dat Rusland die oorlog in Tsjetsjenië toen een ‘interne aangelegenheid’ noemde. Er was protest van de EU, maar meer niet. Nu valt Poetin een onafhankelijke staat binnen. En over Servië nog: dat wordt al sinds de negentiende eeuw door Rusland als een broederland beschouwd. In 1999 zag je dus al een breuk. Na 1999 zijn er nog verschillende breukmomenten geweest. Vooral de verschillende uitbreidingen van de Europese Unie en de NAVO vond Poetin telkens zeer irriterend.”

In 2008 werd Oekraïne een NAVO-lidmaatschap in het vooruitzicht gesteld. Was het wel slim om dat te doen, zonder dat ook concreet te maken? Het is een vraag die je nu vaak hoort.

“In ieder geval beschouwde Rusland ook dat als zeer bedreigend, als de zoveelste stap in wat zij een uitbreidingsgekte vinden. Ook de EU maakte toen een openingsgebaar naar verschillende landen die aan Rusland grenzen – Moldavië, Armenië en Georgië, bijvoorbeeld, waarmee de EU handelsakkoorden wilde in het kader van een Oostelijk-Partnerschapbeleid. Voordien werd Rusland door de EU doorgaans betrokken bij zulke operaties, maar toen hield dat op. Rusland werd genegeerd.”

Dat werd gezien als vernederend?

“Precies. Het waren gepercipieerde vernederingen. Poetin hanteert graag een vernederingsretoriek, maar er was zeker niet altijd sprake van vernedering. En het vormt geen rechtvaardiging voor wat hij in Oekraïne aanricht. Al is er wel iets waar we blind voor zijn geweest: het Westen had constant kritiek op Rusland, en haalde tegelijk enthousiast de banden

aan met landen die vroeger tot de Sovjet-Unie behoorden. Dat wil niet zeggen dat het Westen schuld treft, wel dat we bedachtzamer hadden kunnen zijn.”

De NAVO houdt afstand, maar de EU is duidelijk: Oekraïne moet erbij.

“Dat heeft Von der Leyen nu verklaard, omdat ze geen ‘nee’ kon zeggen tegen Volodymyr Zelensky. Oekraïne wordt vernietigd, ze heeft geen keuze dan deze cruciale, maar vooral symbolische uitspraak te doen. Symbolisch, want Oekraïne voldoet immers niet aan de voorwaarden om toe te treden tot de EU. Rusland is bijzonder corrupt, maar in Oekraïne is dat probleem zo mogelijk nog groter. Het land heeft veel problemen. Al is het wel de graanschuur van Europa, dat beseft ook iedereen.”

U zei al dat Poetin Rusland en het Westen beschouwt als botsende beschavingen. In welke zin precies?

“Rusland heeft eigenlijk nog maar één echte liberale partij gekend, begin jaren 90. Nu is die politieke factor volledig verdwenen. Zeker sinds 2012, toen westerse denktanks de interne oppositie tegen Poetin steunden, heeft hij zijn discours daar helemaal op gericht: het Westen promoot volgens hem op een agressieve wijze allerlei liberale waarden die haaks staan op de Russische beschaving. Zo keek Poetin in 2014 ook naar de protesten op het Maidanplein: als een botsing van waarden. Zijn retoriek over de Russische wereld is een soort van beschavingsnationalisme.”

‘De KU Leuven heeft de jongste weken echt bergen verzet om academici uit Oekraïne hier naartoe te halen.’ Beeld Wouter Van Vooren

‘De KU Leuven heeft de jongste weken echt bergen verzet om academici uit Oekraïne hier naartoe te halen.’ Beeld Wouter Van Vooren

Welke waarden verwerpt hij precies?

“Die zijn heel sterk geassocieerd met onder meer wat ze in Rusland “niet-traditionele seksuele relaties” noemen, dat is echt een van zijn stokpaardjes. In zijn speeches promoot hij waarden die gelinkt zijn aan het traditionele gezin, conservatisme en een krachtige staat. Dat conservatisme is voor hem een manier om de chaos tegen te gaan. En dat is een van die blinde vlekken in het Westen. Wij hebben na de val van de Sovjet-Unie heel sterk een verwachtingspatroon geprojecteerd op landen zoals Rusland. Zij zouden ons wel volgen. En dat leek heel even te gebeuren, maar ze zijn snel van de kar gesprongen, zou je kunnen zeggen.”

Hoe kwam dat?

“Onder meer door de economische crisis in de jaren 90. Na de val van de Muur heeft het Westen zijn economische recepten geëxporteerd naar de voormalige Sovjet-Unie, de zogenaamde Washington-consensus, het neoliberalisme dus. De verwachting was dat economische liberalisering hand in hand zou gaan met politiek pluralisme. Maar dat is niet gebeurd. En het is onder Poetin dat de economie weer begon te groeien, al was dat niet zijn verdienste: het is de export van olie en gas die Rusland welvaart bracht.”

Dat Poetin uiterst rechts in Europa financiert, doet hij om de EU te destabiliseren, maar ook omdat hij antiliberale waarden deelt met veel van die partijen?

“Hij doet dat mede omdat hij hun wereldbeeld deelt. Ga nog even mee terug naar 2014. Toen had je niet alleen de Maidanprotesten, maar ook de Olympische Winterspelen in Sotsji. En in Rusland had Poetin net een wet ingevoerd die het strafbaar maakte om jezelf als homoseksueel publiekelijk te outen. Daarop kreeg hij zoveel kritiek dat het zijn hele Winterspelen

overschaduwde. Zijn moment de gloire werd helemaal gekaapt. Toen is zijn potje overgekookt, wat onder meer leidde tot de annexatie van de Krim.”

Maar het ene volgt niet noodzakelijk uit het andere?

“Natuurlijk niet. Het is niet omdat je boos bent, dat je oorlog moet voeren. Je kunt ook een cursus anger management volgen. Alleen Poetin zelf is verantwoordelijk voor wat hij doet, niet wie hem bekritiseert of wat dan ook.”

Er wordt gezegd dat hij ziek zou zijn, eventueel aan dementie zou lijden. Hij lijkt in elk geval veel cortisone te krijgen, wat je ziet aan zijn zogenaamde moon face, dat typisch ronde gezicht. Dat zou misschien zijn persoonlijkheid beïnvloeden en zijn rationaliteit kunnen aantasten. Weet u daar iets over?

“Nee, ik weet niet wat daarvan klopt. Ik weet dat er allerlei geruchten de ronde doen. Hij zou ook al jaren met botox worden behandeld, er is het verhaal dat hij aan darmkanker is geopereerd, maar ik heb daar verder geen informatie over. Ik wil niet in een boog om Poetin heen lopen, hoor. Maar ik probeer vooral maatschappelijke processen te begrijpen. Ik kan niet in het hoofd van Poetin kijken.”

Dat verhaal van die botsende beschavingen, krijgt hij dat in Rusland verkocht?

“Zeker. Euromaidan wordt in Rusland Gayromaidan genoemd, Europa Gayropa. In Rusland geloven sommige mensen nu dat het Westen een genocide plant in alle landen die zich verzetten tegen het homohuwelijk. Dat zegt de patriarch van de Russisch-orthodoxe kerk.”

Geloven ze dat echt?

“Absoluut. Ook in andere post-Sovjetrepublieken staat men niet open voor het homohuwelijk. De anti-homowetgeving komt ook uit de hoek van die Russisch-orthodoxe kerk. In het Westen hebben wij het gevoel dat Rusland ons nog een beetje moet inhalen op dat gebied – qua lgbtq+-rechten, homohuwelijk, enzovoort. Maar zij hebben dat gevoel helemaal niet. Zij hoeven niemand in te halen, zij zijn allang waar ze moeten zijn, en dat is een plek met andere normen en waarden dan het Westen. Die gedachte resoneert enorm bij de Russische bevolking. Daarom toont Poetin zich tijdens fotoshoots ook altijd zo macho: hij is volgens vele Russen tenminste nog een echte man.”

Ook hier zijn lgbtq+-rechten nog maar recent verworven, natuurlijk. En gehuwde vrouwen moesten in de jaren 70 nog toestemming vragen aan hun echtgenoot om een eigen bankrekening te mogen openen.

“Het is interessant dat u dat zegt, want in de vroege Sovjet-Unie was het de normaalste zaak dat ook vrouwen dokter of ingenieur werden. In Leuven werd de eerste crèche geopend in 1968, in Rusland al in de jaren 20. Lenin ijverde sterk voor vrouwenrechten: vanaf 1918 waren man en vrouw voor de wet officieel gelijk. Het is Stalin die de vrouwen terug naar de haard heeft gestuurd. Het Sovjet-patriottisme na de Tweede Wereldoorlog was conservatief.”

En waar komt dat conservatisme van Poetin vandaan? Uit zijn geloof?

“Het Russische conservatisme leunde oorspronkelijk aan bij het Europese conservatisme van filosofen zoals Edmund Burke, die kritiek hadden op de Franse Revolutie. Maar Poetin verbindt het inderdaad heel sterk met godsdienst. Hij laat zich bij kerkelijke hoogdagen ook graag filmen in de mis. Het staatsdiscours is gelinkt aan de orthodoxie. Dat stamt nog uit de negentiende eeuw: het idee dat een sterke staat gelinkt aan nationalisme en religie de Russische beschaving

moet uitdragen. Dat idee, dat de voorbije twintig jaren steeds sterker is geworden, verklaart mee de invasie in Oekraïne.”

Maar toch niet de griezelige brutaliteiten?

“Nee, die zijn compleet irrationeel. Maar hij beschouwt Russen en Oekraïners als één volk, wat een compleet selectieve lezing van de geschiedenis is. Je kunt dat niet serieus nemen, maar hij heeft daar essays over geschreven. Zijn narratief is dat de Russische wereld niet beperkt blijft tot Rusland. Om deel uit te maken van het Russische imperium hoef je geen etnische Rus te zijn. Het volstaat om je een deel te voelen van dat imperium. En Oekraïners die dat niet willen, zijn voor hem nazi’s.”

Waar slaat dat eigenlijk op? Is dat nog de nasleep van WO II?

“Om dat te begrijpen, moeten we terug naar de jaren 30. Oekraïne was opgenomen in de Sovjet-Unie, en was toen al de grote graanschuur. In 1928 beslist Stalin om versneld te industrialiseren, en om dat project te financieren moest Oekraïne de graanproductie enorm opdrijven. Maar men kon het tempo niet aan, en er volgde in 1932 een hongersnood: de zogenaamde Holodomor – wat letterlijk betekent: moord door uithongering. De sterfte is massaal en het Rode Kruis wordt door Stalin op een afstand gehouden. Er zijn zelfs geruchten over kannibalisme. Miljoenen Oekraïners zijn toen gestorven.”

Enkele jaren later brak de Tweede Wereldoorlog uit.

“En in bepaalde regio’s van Oekraïne wordt Duitsland als een bevrijder beschouwd. Men was moegeterd onder het Sovjet-regime. Er was dus collaboratie, maar ook verzet – het is niet zo eenvoudig als sommige Russen het voorstellen. En voor Poetin is het nazisme nog altijd springlevend, maar dat is niet zo. Sinds de vroege jaren 90 heb je in elk land extreemrechts. Ook in 2014 vocht het zogenaamde Azov-regiment, een extreemrechtse volksmilitie, mee tegen de Russen – en nu opnieuw.”

‘Rusland ervaart onze houding als paternalisme. Daar zijn wij de voorbije jaren niet aandachtig genoeg voor geweest.’ Beeld Wouter Van Vooren

‘Rusland ervaart onze houding als paternalisme. Daar zijn wij de voorbije jaren niet aandachtig genoeg voor geweest.’ Beeld Wouter Van Vooren

Die stonden toen ook op Maidan?

“Ja, maar ze vormden misschien 2 procent van de totale massa op het plein, dat vol stond met gewone burgers – die je dus zeker niet tot die nazi’s kunt reduceren. Ik praat het Azov-regiment niet goed, maar in Rusland bestaan zulke milities ook. Er is werkelijk geen enkele rationale of redelijke uitleg voor de humanitaire ramp die Poetin aanricht. Hij spreekt zichzelf ook tegen: de mensen die hij zijn broedervolk noemt, is hij nu aan het uitmoorden. Dat is op geen enkele manier te begrijpen of verantwoorden.”

Hoe verantwoordt hij het in Rusland zelf?

“Daar luidt het officiële verhaal dus dat hij een genocide moet afwenden in Oekraïne. Dat de Oekraïners op het punt staan om afgeslacht te worden en dat hij moet ingrijpen. Dat gaat heel ver, hoor. Een Russische collega met wie ik samen gedoctoreerd ben, die in Moskou woont, gelooft dat verhaal van Poetin dus, zij gaat daar helemaal in mee. En die vrouw is zeer intelligent, hoogopgeleid – ze heeft zelfs een jaar in de Verenigde Staten gewoond.”

Heeft ze geen toegang meer tot ernstige media?

“Jawel. Maar dat idee van botsende beschavingen zit diep. Wij hebben geen idee hoever dat gaat. Die vrouw over wie ik het had, denkt echt dat nazi’s een genocide plegen. Er is ook oppositie in Rusland, maar dit verhaal verbaasde mij toch enorm.”

Wordt het argument van de oorlog in Irak door Russen gebruikt? Daar hebben de VS en het VK in 2003 ook oorlogsmisdaden gepleegd.

“Die vergelijking hoor je vooral in het Westen. In Rusland spreken ze niet van een invasie, het woord mag niet worden gebruikt. Het is ook geen oorlog, maar een speciale militaire operatie. Dus de vergelijking met Irak zullen zij niet maken. Zelf zou ik dat overigens ook zeker niet doen: Oekraïne is een land met een democratisch verkozen president, Saddam Hoessein was een gruwelijke dictator. Het is wel zo dat Rusland de bal vaak terugkaatst: in 2014 hebben zij mensenrechtenschendingen in de EU in kaart gebracht.”

En wat vonden ze zoal?

“Wel, in België vonden ze mensenrechtenschendingen in de faciliteitengemeenten. En ook de rechten van de Roma werden bij ons geschonden, net zoals in vele andere landen. Maar het gaat vooral over dat Russische conservatisme. In de inleiding van dat rapport staat dat de EU op agressieve wijze “niet-traditionele waarden” promoot. Wij zeggen dat iedereen, ook mensen uit de lgbtq+-gemeenschap, dezelfde fundamentele rechten heeft. Zij zeggen dat iedereen verplicht wordt om daarvoor open te staan. Die lgbtq+-rechten worden door hen dus als een beknotting ervaren.”

Hebben westerlingen het vermogen verloren om zich te verplaatsen in de gedachten van mensen met totaal verschillende normen en waarden?

“Rusland ervaart onze houding in elk geval als paternalisme. Daar zijn wij de voorbije jaren niet aandachtig genoeg voor geweest. Wij hebben altijd gekeken naar de economie, en naar de geopolitiek, maar te weinig naar wat ik de geonormatieve clash zou willen noemen. Ik zeg niet dat we zo deze invasie hadden kunnen voorkomen, maar we zouden Rusland beter begrepen hebben. Als de orthodoxe patriarch iets zegt over homo’s wat wij niet meer kunnen vatten, lachen wij daar eens mee. Maar dat is dus wat ginder leeft.”

Poetin wordt weleens met Hitler vergeleken. Slaat dat ergens op?

“In de Oekraïense media wordt hij consequent Putler genoemd. Maar niet iedereen in Oekraïne is het daarmee eens. Ik zou die vergelijking zelf in elk geval niet maken. Ik vind het erg moeilijk om uitspraken te doen over de persoon en zijn gedachtegang.”

‘Rusland is bijzonder corrupt, maar in Oekraïne is dat probleem zo mogelijk nog groter.

Al is het wel de graanschuur van Europa, dat beseft ook iedereen.’ Beeld Wouter Van Vooren

‘Rusland is bijzonder corrupt, maar in Oekraïne is dat probleem zo mogelijk nog groter. Al is het wel de graanschuur van Europa, dat beseft ook iedereen.’ Beeld Wouter Van Vooren

Of is hij een nieuwe Stalin, wat je ook weleens leest?

“Nee. Ook met Stalin zou ik hem niet vergelijken. Poetin verwijst niet naar de Sovjet-Unie, maar naar het Russische rijk van de negentiende eeuw. Toen was het imperium op zijn grootst. Toen was Rusland een grote moloch, zonder al die kleine staatjes van de Sovjet-Unie. Iedereen sprak Russisch, er heerste een krachtig staatsnationalisme. Er was geen ruimte voor een eigen taal of een eigen identiteit. Dát is het referentiekader van Poetin. Niet de Sovjet-Unie, die bestond uit allemaal verschillende republieken.”

Hij zou wel haast even paranoïde zijn als Stalin. Heeft twee jaar covid hem geïsoleerd en tot waanzin gedreven?

“Daar wordt veel over gespeculeerd. En hij heeft zich inderdaad wel geïsoleerd. Dat de Franse president Emmanuel Macron aan zo’n lange tafel moest zitten bij hun recente ontmoeting, was omdat hij zich niet op covid wilde laten testen in het Kremlin – Macron wilde geen DNA achterlaten in het hoofdkwartier van Poetin. En wie zo’n test niet wil doen, moet op grote afstand blijven zitten. Wie zich wel laat testen, mag iets dichterbij. Al heeft hij nu onlangs wel de airhostessen van Aeroflot ontvangen, om te tonen dat hij zich opnieuw tussen de mensen wil begeven.”

Wat vindt u van de academische boycot die Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts wil opleggen: geen nieuwe studenten uit Rusland meer?

“Ik vind dat heel moeilijk, en ben blij dat onze rector Luc Sels zich daartegen heeft verzet. Het gaat vrij ver, vind ik, ook op andere vlakken. Vele concerten van Russische componisten worden nu geschrapt, in Nederland, Frankrijk, Engeland. Ik wilde woensdag in Amsterdam naar de Hermitage gaan, een dependance van de Hermitage in Sint-Petersburg. Dat is echt mijn favoriete museum in Nederland, maar het was gesloten.”

Omwille van de oorlog?

“Ja, en dat vind ik een drama. Cultuur brengt mensen samen, net zoals universiteiten mensen samenbrengen. De KU Leuven heeft de jongste weken echt bergen verzet om academici uit Oekraïne hier naartoe te halen. Wij proberen ook de hand te reiken aan Russische academici die kritisch durven te zijn voor het beleid in hun land, maar de stilte vandaag is ongelofelijk, een groot contrast met 2014. De critici zijn ofwel vertrokken uit Rusland, ofwel monddood gemaakt.”

Doen de EU en de NAVO genoeg? Oekraïne smeekte een hele week om het luchtruim af te sluiten.

“Collega’s David Crikemans en Jonathan Holslag pleiten voor de-escalatie, en dat wil ik zeker volgen. Wij houden ons aan het internationaal recht. Bij escalatie dreigt misschien een nucleair conflict.”

Is Poetin in staat om kernwapens te gebruiken?

“Een moeilijke vraag. Nogmaals: ik kan de toekomst niet voorspellen. Ik probeer te kijken naar maatschappelijke patronen waar je misschien een verklaring kunt vinden voor wat vandaag gebeurt. Mijn academische capaciteiten zijn dus beperkt, ik zal de eerste zijn om dat te zeggen. Ik beleef dit conflict ook op een micro-niveau, omdat ik zo veel mensen ken in Rusland en Oekraïne. Een vrouw van 78 die de bekendste historica van haar land is, zit momenteel vast in Kiev. Wij willen haar naar Leuven halen, maar zij kan Kiev niet meer verlaten. Dat grijpt mij ook aan.”

Tot slot: als het Westen geen olie en gas meer koopt in Rusland, kan Poetin dan aankloppen bij China, zodat het geld gewoon blijft binnenstromen?

“Dat zou ik zeker niet overschatten. In 2014 is iets vergelijkbaars al eens gebeurd: toen keerde Poetin zijn rug naar het Westen en ging hij zaken doen met China. China sloot een groot gascontract af. Maar omdat Poetin zwak stond, kon China daar een voorwaarde aan koppelen: Poetin moest de pijpleiding tot aan de Chinese grens zelf betalen, waardoor het contract niet zo winstgevend meer was. De relatie met China is goed, er is steun, maar het is allemaal niet zo

innig als wij soms denken. China is zeer pragmatisch. Daar halen emotie of irrationaliteit absoluut nooit de bovenhand.”

Nobelprijswinnaar Pérez Esquivel:
“In een oorlog verliest iedereen, er zijn geen rechtvaardige oorlogen”

DeWereldMorgen woensdag 16 maart 2022

We staan voor een tweesprong. Ofwel poken we de oorlog verder op door wapens te leveren, nog meer sancties op te leggen, enz. Ofwel slaan we de weg in van de vrede en onderhandelingen. Nobelprijswinnaar Pérez Esquivel kiest resoluut voor het laatste en pleit voor een nieuwe, meer rechtvaardige wereldorde.

“In elke oorlog wordt iedereen die voorzichtig is, die naar de argumenten van beide partijen luistert alvorens een standpunt te vormen, of die officiële informatie in twijfel trekt, onmiddellijk beschouwd als medeplichtig aan de vijand”, aldus historica Anne Morelli.

Daar doet DeWereldMorgen niet aan mee. Wij veroordelen heel sterk de militaire invasie van Rusland in Oekraïne. Het is een criminele agressie die ingaat tegen het internationaal recht. Maar wij hoeden ons voor zwart-wit versies. De geopolitieke situatie is buitengewoon complex. Wij willen aspecten naar voor brengen die in de mainstream media worden verzwegen of onderbelicht, om alzo het debat meer genuanceerd te kunnen voeren. (n.v.d.r.)

Dit is de vertaling van een artikel dat verscheen op Servicio Paz y Justicia.

Rol van de NAVO

De Belgische journalist Michel Collon verklaarde op de Franse TV dat “de NAVO een criminele organisatie is”. Dat was genoeg om hem als een “samenzweerder” te bestempelen. Toch werden de oorlogen in Joegoslavië, Kosovo, Libië, Syrië, Mali, Somalië, Jemen, Irak, Iran, Afghanistan en vele andere door de NAVO ontketend.

En er waren geen sancties. Waarom? De waarheid is dat we hier staan voor Vrede. Wij zijn geen pacifisten: wij zijn voor Vrede. Voor iedereen en zonder Westerse hypocrisie.

Er is behoefte aan een rustige analyse te maken van degenen die verantwoordelijk zijn voor de oorlog tussen Oekraïne en Rusland en voor het stilzwijgen en de weigering van de VS en de EU om een diplomatieke oplossing te vinden om oorlog te voorkomen.

Er is behoefte aan een rustige analyse te maken van degenen die verantwoordelijk zijn voor de oorlog tussen Oekraïne en Rusland.

De NVO streeft in haar beleid, samen met de VS, naar uitbreiding van haar controle en wereldheerschappij en naar onderwerping van vele volkeren aan haar militaire, politieke en economische belangen.

De oorlog heeft veel gezichten. Dat gaat van psychologische druk en propaganda tot economische maatregelen die de VS en de EU aan Rusland opleggen. Zo is er de blokkade van Russische producten en export, en de sancties op banktegoeden en t.a.v. Russische zakenlui. Alle middelen zijn goed om de Russische economie schade toe te brengen.

Indirect mengen zij zich in de oorlog door wapens te sturen en steun te verlenen aan een land waar neonazi's al acht jaar lang de bevolking van de separatistische provincies in Donbas, heeft aangevallen en vervolgd.

De mainstream media zijn medeplichtig door te zwijgen over de slachtpartijen van de NAVO en de VS in Syrië, Libië, Irak en de militaire bases aan de grens van Rusland, waardoor de veiligheid van dat land in gevaar wordt gebracht.

De NAVO streeft, samen met de VS, naar uitbreiding van haar wereldheerschappij en naar onderwerping van vele volkeren.

De psychologische oorlogsvoering van de mainstream media verspreidt kwalijke propaganda, waardoor het conflict nog meer wordt aangewakkerd en leugens en verkeerde informatie over de feiten worden verspreid. Zij zwijgen en verbergen de waarheid over de oorlog, zij proberen Rusland te demoniseren.

Nood aan een nieuwe wereldorde

Als de NAVO en de VS de situatie op de spits drijven en een confrontatie aangaan met Rusland, dan kan dit de Derde Wereldoorlog uitlokken, die de hele wereld zou treffen in een nucleaire holocaust.

Er moet dringend een onderhandelde oplossing worden gevonden voordat het te laat is. Het zenden van wapens en strijders naar Oekraïne, sancties opleggen en Rusland verdoemen is als het blussen van een brand met brandstof.

De mainstream media zijn medeplichtig door te zwijgen over de slachtpartijen van de NAVO en de VS en de militaire bases aan de grens van Rusland.

Sancties tegen Rusland hebben gevolgen voor de wereldeconomie en de situatie van veel landen die Rusland nodig hebben. Voor de landen die ze opleggen is het een boemerang.

Het is belangrijk om de positie van China te vermelden. Dat land bekijkt de gebeurtenissen en gevolgen van de oorlog en de opmars van de NAVO en de VS op een serene manier. Het treedt ook op als bemiddelaar tussen Rusland en Oekraïne om een einde te maken aan het gewapende conflict.

Er moet dringend worden nagedacht over een nieuwe wereldorde gebaseerd op rechtvaardigheid, een wereldorde die niet gebukt gaat onder de kapitalistische heerschappij die

armoede en ongelijkheid veroorzaakt. Wij hebben vaak gewezen op de urgentie van een Nieuw Sociaal Contract.

De Verenigde Naties hebben behoefte aan een grondige hervorming en democratisering van de Veiligheidsraad. In de preambule van de Verenigde Naties staat: “Wij, de volkeren van de wereld”.

Het zenden van wapens en strijders naar Oekraïne, sancties opleggen en Rusland verdoemen is als het blussen van een brand met brandstof.

Vandaag zijn de volkeren van de wereld helaas afwezig in de besluitvorming. Ze bevinden zich ook niet op het pad dat de wereld moet volgen op weg naar vrede en solidariteit, of om te vechten tegen honger, armoede en de klimaatverandering.

Maar er is meer nodig dan klimaatverandering. De mensheid heeft een systeemverandering nodig, sociaal, politiek en economisch. We moeten zoeken naar eenheid in verscheidenheid. We moeten een einde maken aan het machtsmonopolie in enkele handen. We moeten de wapenindustrie recyclen in een productie gericht op het leven en de ontwikkeling van de volkeren i.p.v. op instrumenten om te doden.

Oproepen tot vrede

De volkeren lijden onder het oorlogsgeweld. We mogen de duizenden vluchtelingen die de oorlog in Oekraïne ontvluchten niet vergeten.

Rusland en de Oekraïense regering moeten de humanitaire corridors beschermen om levens te redden en ze moeten de vluchtelingen basiszorg en veiligheid voor hun leven en hun gezin garanderen.

De mensheid heeft een systeemverandering nodig, sociaal, politiek en economisch.

De mensheid gaat door momenten van grote onzekerheid, die in verschillende delen van de wereld duizenden levens hebben geëist. De Covid-19 pandemie treft niet iedereen in gelijke mate, de armen worden altijd het meest getroffen. Gewapende conflicten nemen toe en honger is de stille oorlog die elke dag duizenden levens eist.

Er zijn positieve sociale krachten in de wereld die oproepen tot VREDE, die een Nieuwe Wereldorde willen, vrij van overheersing. Er zijn culturele, sociale, politieke en religieuze organisaties die werken aan de opbouw van een rechtvaardiger en broederlijker wereld. Zij roepen op tot vrede die gebaseerd is op menselijke relaties, eenheid in verscheidenheid en het recht van individuen en volkeren op hun vrijheid.

Geloof verzet bergen.

AGENDA APRIL – MEI – JUNI 2022

INHOUDELIJK THEMA NIEUWE WERKJAAR
WIJ ZULLEN DOORGAAN, GEDRAGEN DOOR EEN NIEUWE STILTE

PAASDRIEDAAGSE 14 – 15 – 16 april 2022 – in de WERFKAPEL ELKAAR BEVESTIGEN ALS BRON VAN LEVEN

Donderdag 14 april om 20 uur

Witte Donderdag: Elkaar BEVESTIGEN onderweg

Bij het vallen van de avond

Vrijdag 15 april om 20 uur

Goede Vrijdag: De wereldwijde ONTKENNING van het leven: een uitdaging

Wanneer de NACHT regeert. Ondergaan in de Nacht van Rome... of rechtop blijven in de Nacht van de Messias

zaterdag 16 april van 15u tot 15u30 op het Werfplein

stiltecirkel Zolang de oorlog in Oekraïne duurt, blijft Vredeshuis Aalst om de 14 dagen deze symbolische actie organiseren.(zie pg.8)

Zaterdag 16 april om 18.30 uur

Paasviering: Opstanding als BEVESTIGING VAN DE HOOP

Bij het ochtendgloren van een nieuwe dag: DAG ÉÉN of JOM ECHAD

Vrijdag 22 april om 19.30 uur: **ALGEMENE VERGADERING VAN VZW JEBRON**

Gaat door in het huis Hogeweg 50 te Erembodegem

zaterdag 30 april van 15u tot 15u30 op het Werfplein

stiltecirkel Zolang de oorlog in Oekraïne duurt, blijft Vredeshuis Aalst om de 14 dagen deze symbolische actie organiseren.(zie pg.8)

Zondag 1 mei om 10.30 uur: **RECHT DOEN**

Profeten en rabbijnen – Mijn kinderen hebben mij overwonnen

Deze viering wordt voorbereid door Groep 2

Dinsdag 10 mei van 19.45 tot 22 uur: **Bijbels leerhuis.**

We lezen en bespreken Romeinen 12

Deze samenkomst gaat door in De MANTEL VAN SINT MAARTEN

zaterdag 14 mei van 15u tot 15u30 op het Werfplein

stiltecirkel Zolang de oorlog in Oekraïne duurt, blijft Vredeshuis Aalst om de 14 dagen deze symbolische actie organiseren.(zie pg.8)

Zondag 15 mei om 10.30 uur

Deze viering wordt voorbereid door Stefaan

zaterdag 28 mei van 15u tot 15u30 op het Werfplein

stiltecirkel Zolang de oorlog in Oekraïne duurt, blijft Vredeshuis Aalst om de 14 dagen deze symbolische actie organiseren.(zie pg.8)

Zondag 5 juni om 10.30 uur viering van **Pinksteren: RECHT DOEN**

Thora en Mitswot

Deze viering wordt voorbereid door Groep 3

Dinsdag 7 juni: van 19.45 tot 22 uur: **Bijbels leerhuis.**

We lezen en bespreken Romeinen 13

Deze samenkomst gaat door in De MANTEL VAN SINT MAARTEN

Zondag 26 juni om 10.30 uur

SLOTVIERING – EEN MOMENT VAN DANKBAARHEID

Deze viering wordt voorbereid door het Dagelijks Bestuur van Jebron

VANAF ZONDAG 4 JULI: TWEE of VIER VAKANTIEVIERINGEN 2022

10 juli – 24 juli - 7 augustus – 21 augustus

(moet later nog worden beslist)

Jebbron Info

Wens je Jebbron-Info niet meer te ontvangen, geef dan een seintje via mail.

Jebbron vzw ; Open Huis voor Vorming en Pastoraat

Nieuw Mailadres : jebbron@jebbron.be

Nieuwe Website www.jebbron.be

Raad van Bestuur: Inge De Bruyn, Paul De Witte, Luc D'Hooghe, Annie Maes, Kristien Renneboog, Erik Van Assche

Liturgieverantwoordelijke Paul De Witte